

кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри історичної та громадянської освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, артистка Академічної хорової капели імені Платона Майбороди Українського радіо
ORCID 0000-0003-2465-2719
tetiana_korobka@ukr.net

СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІЧНИХ ХОРОВИХ КОЛЕКТИВІВ В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ КАНАЛІВ КОМУНІКАЦІЇ

Метою роботи є визначення особливостей хорового виконавства в умовах функціонування мультимедійних каналів комунікації. **Методологія** дослідження полягає у застосуванні теоретико-аналітичного та компаративного методів. Зазначені методи дозволяють проаналізувати рівень теоретичного осмислення наявної проблеми у сучасному музикознавстві; порівняти специфіку відтворення, передачі і отримання музичної інформації при використанні різних типів каналів комунікації; окреслити варіанти адаптації академічного хорового виконавства до сучасних соціокультурних умов. **Наукова новизна** дослідження полягає у вивченні особливостей сучасного хорового виконавства через призму динаміки розвитку каналів комунікації. На основі класифікації типів каналів комунікації виділено основні форми діяльності хорових колективів, затребувані у сучасному соціокультурному середовищі. **Висновки.** Проаналізовано наукові джерела, пов'язані з музичною комунікацією в хоровому виконавстві. Визначено відмінності у створенні, передачі та отриманні музичної інформації залежно від типу використання каналу комунікації. На основі аналізу каналів комунікації диференційовано форми діяльності хорових колективів. Окреслено позитивний та негативний вплив технічних засобів комунікації на передачу музичної інформації від хорового колективу до слухача. Намічено шляхи оптимізації академічного хорового мистецтва в сучасному мультимедійному просторі.

Ключові слова: хор; академічний хоровий колектив; канали комунікації; мультимедіа; форми діяльності хорового колективу.

Коробка Татьяна Сергеевна, кандидат искусствоведения, старший преподаватель кафедры исторического и гражданского образования Института последипломного педагогического образования Киевского университета имени Бориса Гринченко, артистка Академической хоровой капеллы имени Платона Майбороды Украинского радио

Специфика деятельности академических хоровых коллективов в условиях функционирования мультимедийных каналов коммуникации

Целью работы является определение особенностей хорового исполнительства в условиях функционирования мультимедийных каналов коммуникации. **Методология** исследования заключается в применении теоретически-аналитического и сравнительного методов. Указанные методы позволяют проанализировать уровень теоретического осмысления существующей проблемы в современном музыковедении; сравнить специфику воспроизведения, передачи и получения музыкальной информации при использовании различных типов каналов коммуникации; определить варианты адаптации академического хорового исполнительства в современных социокультурных условиях. **Научная новизна** исследования заключается в изучении особенностей современного хорового исполнительства через призму динамики развития каналов коммуникации. На основе классификации типов каналов коммуникации выделены основные формы деятельности хоровых коллективов, востребованы в современной социокультурной среде. **Выводы.** Проанализированы научные источники, связанные с музыкальной коммуникацией в хоровом исполнительстве. Определены различия в организации, передаче и получении музыкальной информации в зависимости от типа использования канала коммуникации. На основе анализа каналов коммуникации дифференцированы формы деятельности хоровых коллективов. Определены позитивное и негативное влияние технических средств коммуникации на передачу музыкальной информации от хорового коллектива к слушателю. Намечены пути оптимизации академического хорового искусства в современном мультимедийном пространстве.

Ключевые слова: хор; академический хоровой коллектив; каналы коммуникации; мультимедиа; формы деятельности хорового коллектива.

Korobka Tetiana, PhD in Musical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Historical and Civic Education at the Institute of In-service Training in Education of Borys Grinchenko Kyiv University, Artist of the Academic Choir Radio of Ukraine

The specifics of academic choirs in the functioning of multimedia communication channels

The purpose of the article is to determine the peculiarities of choral performance in the conditions of functioning of multimedia communication channels. **The methodology** of the study is to use theoretical-analytical and comparative methods. These methods allow us to analyze the level of theoretical understanding of the existing problem in modern musicology; compare the specifics of playing, transmitting and receiving musical information when using different types of communication channels; identify options for adapting academic choral performance in modern sociocultural conditions. **The scientific novelty** of the research consists in studying the peculiarities of modern choral performance through the prism of the dynamics of the development of communication channels. Based on the classification of types of com-

munication channels, the main forms of choral activity are highlighted, in demand in the modern socio-cultural environment. **Conclusions.** Analyzed scientific sources related to musical communication in choral performance. The differences in the organization, transmission and receipt of musical information are determined depending on the type of the communication channel. Based on the analysis of communication channels, the forms of choral activity are differentiated. The positive and negative impact of technical means of communication on the transfer of musical information from the choir to the listener has been determined. The ways of optimization of academic choral art in modern multimedia space are outlined.

Key words: choir; academic choir; communication channels; multimedia; forms of choral activity.

Актуальність теми дослідження. Для функціонування будь-якого хорового колективу необхідною умовою є можливість донести результати своєї творчості до слухача. В умовах активного технічного прогресу на початку XXI ст. вагомим значення у вивченні специфіки процесу музичної комунікації набувають не лише виконавці та музичний твір, що передається, а й канали комунікації, завдяки яким відбувається зв'язок між виконавцями та слухачами. З огляду на сучасний прогресивний розвиток інформаційного простору, доступ до мультимедійних каналів комунікації та їх пріоритетність у діяльності хорів, поряд із професійною майстерністю, формують затребуваність і популярність колективів. Звідси – роль каналів комунікації у хоровому виконавстві та можливі форми їх реалізації слід проаналізувати детально.

Аналіз досліджень і публікацій. Хорове виконавство як окрема галузь музичного мистецтва досліджувалося з позицій теорії комунікації з кінця XX століття. Цінні висновки, здобуті завдяки застосуванню комунікаційного підходу, містяться в хорознавчих працях В. Живова, П. Ковалика, Ю. Ткач та інших науковців. Актуальними для аналізу музичної комунікації в хоровому виконавстві в межах цього дослідження є також праці соціокультурного спрямування, зокрема, О.Берегової та О.Якупова. Метою роботи є визначення шляхів оптимізації хорового виконавства в умовах функціонування мультимедійних каналів комунікації.

Виклад основного матеріалу. Хорове виконавство¹ не може існувати поза межами комунікаційного процесу. Музична комунікація у цьому виді мистецтва здійснюється за своїми особливими законами, оскільки хорове виконавство має свою специфіку: колективний характер творчості, обов'язкову наявність постаті диригента, роботу артистів хору з власними голосами, а не інструментами, співіснування у творах для хору музичного та вербального текстів, відкритість, доступність хорового співу та інші особливості. Хоровий спів завдяки виділеним властивостям являє собою потужний транслятор, що об'єднує людей на основі спільних ідей. Разом із цим, простежуються масштабні можливості свідомого та підсвідомого впливу хорового мистецтва на формування системи цінностей у соціумі.

Специфіка музичної комунікації у хоровому виконавстві, визначена у дисертації [3, 22-36] автора цього дослідження, має складну розгалужену систему взаємозв'язків між всіма її учасниками. Однак в рамках визначення специфіки діяльності хорових колективів в сучасних мультимедійних умовах, слід акцентувати увагу на детальному аналізі каналів комунікації. Зважаючи на результати досліджень в галузі теорії музичної комунікації, зокрема, дослідження О.Якупова та О.Берегової, канал комунікації є шляхом передачі інформації і не є суб'єктом музичної комунікації, однак його функціональність та вплив на передачу музичної інформації є винятковими. Науковці різних напрямків виділяють три основних типи каналів комунікації: прямий, опосередкований технічними засобами та мішаний.

Прямий канал передбачає співіснування виконавців і слухачів на спільній території під час виконавського акту. Цей тип каналу комунікації є одним з найдавніших. Найперші підтипи прямого каналу комунікації могли об'єднувати/змішувати ролі виконавців та слухачів. Прямий канал комунікації майже до початку XX століття був єдиним можливим аудіо-варіантом донесення музичної інформації від хору до слухача-реципієнта.

Слухачьке сприйняття через прямий канал комунікації має цілісний, природний, симультанний характер. Музичний твір сприймається одразу через слух та візуально. На сьогодні цей тип каналу комунікації найчастіше реалізується у формі різноманітних концертів, а також майстер-класів, відкритих репетицій, флешмобів. На сприйняття музичного виконання через прямий канал комунікації впливає адекватність розмірів концертного приміщення масштабам виконуваного твору, якість акустики, доцільність і правильність підбору додаткових пристроїв, що підсилюють звукові хвилі і т. д. Форми концертних виступів у творчій практиці колективів періодично змінюються. Наприклад, у радянський період, крім стандартних виступів у концертних залах, були популярні шефські концерти, що передбачали виїзди в невеликі населені пункти або на підприємства для підняття культурного рівня населення. Такі виступи часто здійснювалися в непристосованих для співу приміщеннях або навіть на вулиці; не витримувався температурний режим, режим розпорядку дня та інші вимоги до гігієни голосу співаків. Зараз такої форми практично не існує, виключення становлять виїзди деяких хорових колективів у прифронтові зони. Для більшості хорових колективів, особливо з кінця XX століття, популярними стали гастрольні виступи, що розширюють слухачьке коло хорової музики, в тому числі, на міжнародному рівні. Сучасні виконавсько-навчальні форми, такі, як відкриті репетиції та майстер-класи залучають до хорового мистецтва учнів, студентів профільних навчальних закладів та професіоналів, які прагнуть набути нового мистецького досвіду. Яскравою нестандартною формою концертної хорової діяльності

є флешмоб, що завдяки несподіваності ситуації справляє глибоке враження на невідготовлених слухачів та й самих виконавців-співучасників.

Отже, при реалізації музичної комунікації через прямий канал комунікації, робота диригента та хорового колективу відбувається в звичному сформованому століттями режимі. Фізична присутність слухача, його емоційний відгук прямо впливають на виразові можливості хору під час концерту.

Канал, опосередкований технічними засобами, з'явився в межах хорового виконавства лише на початку ХХ століття. Суть здійснення музичної комунікації через цей канал передбачає роз'єднання хорового колективу та слухача під час виконавського акту у просторі або у просторі й часі. Негативні та позитивні сторони каналу, опосередкованого технічними засобами, розглядались в різних аспектах багатьма музикознавцями: О. Береговою, Г. Єржемським, Ю. Капустіним, О. Козаренком, Н. Корихаловою, А. Костюком, С. Павлишин, Д. Яконюком, О. Якуповим та іншими дослідниками. До позитивних слід віднести розширення аудиторії слухачів академічної музики, зростання популярності, легкість доступу до бажаної музики, можливість прослуховування музичних творів у виконанні світових майстрів, можливість повторних прослуховувань вибраних виконавських версій, їх порівняння, історична документальна фіксація виконавських інтерпретацій тощо. Негативними сторонами цього каналу є відсутність безпосереднього спілкування виконавців з аудиторією, стандартизація музичного мистецтва, примітивізація у ставленні до концерту наживо як культурологічного чинника, спрощення ставлення до музичної культури: використання музики у фоновому, прикладному режимі. Особливою властивістю є можливість технічних засобів впливати на якість передачі музичної інформації від виконавця до слухача в негативну (технічна недосконалість апаратури; надмірне втручання сучасних технічних засобів у тембральні якості звуку, темп, агогіку, що може змінювати загальний художній образ твору та ін.) та позитивну сторони (виправлення окремих ритмічних чи інтонаційних неточностей, вибір потрібної акустики та ін.). Також, технічні засоби інформації, що реалізуються масово, мають безпосередній вплив на формування музичної культури слухачів, популярність певних композиторів, колективів та виконавців. Канал, опосередкований технічними засобами, реалізується через звукозапис, відеозапис, ЗМІ (радіо, телебачення, інтернет), кіноіндустрію, через аналогові/цифрові носії (платівки, касети, диски, флеш-накопичувачі) та ін. Реалізація каналу відбувається в аудіо- та відеоформатах, одноразово або з можливістю повтору у часі. Розглянемо тип каналу комунікації, опосередкованого технічними засобами, детально.

Звукозапис та відеозапис передбачають опосередковане донесення хоровим колективом музичної інформації до слухача, яке здійснюється за допомогою аналогових або цифрових засобів запису. Роз'єднання зв'язку хорового колективу під час виконавського акту відбувається у часі і у просторі. При звукозаписі активізується діяльність додаткового суб'єкта музичної комунікації – звукорежисера, при відеозаписі – режисера, звукорежисера, відеооператора та інших суб'єктів. Технічна сторона співу хорового колективу у студії вирізняється вмінням повторювати музичний твір та його окремі фрагменти багаторазово, при цьому художня концепція твору має залишатися константною для уможливлення «склеювання» окремих частин твору та збереження художньої цілісності.

Прямий ефір по радіо та телебаченню, on-line трансляції через мережу інтернет. Передача музичної інформації здійснюється від хорового колективу до слухача у просторі через використання технічних засобів. Має одномоментний характер, однак при наявності додаткової техніки у слухачів, може бути записана на індивідуальні носії інформації. Може здійснюватись в аудіо- (радіо, інтернет) та відеоформатах (телебачення, інтернет).

Трансляція по радіо, телебаченню, інтернету у записі передає до слухачів готовий запис музичного твору. Дія може повторюватись у часі. Файли із записами в інтернеті можуть бути прослухані реципієнтами на власний вибір, включаючи виконавців, авторів, а також місце і час прослуховування. *Аналогові та цифрові носії* містять готовий запис музичного твору, що може бути прослуханий у зручних для слухача часі та приміщенні.

Телефільми, кінофільми, мультфільми, музика до спектаклів. Хорові твори, що записані на кіноплівку або інші носії інформації, мають тут ужитковий характер, найчастіше виконуючи зображальну, підсилено-емоційну або фонову функції. Цей канал забезпечує можливість повтору запису у часі.

Хоровий спів, що відтворюється ЗМІ та різноманітними носіями інформації має специфічний вплив на формування слухачької культури. З одного боку, полегшується доступ слухачів до музичних зразків високої якості, уможлиблюється особистий вибір музичних творів та їх виконавських версій, однак, з іншого боку, музичне мистецтво через цей тип каналу комунікації починає набувати фонового та прикладного характеру.

Слід додати, що здійснення звукозапису (відеозапису) і прямих трансляцій хорових творів у ЗМІ мають певні творчі та технічні складнощі для диригента та артистів хору. Так, у порівнянні з концертним співом, при студійному виконанні відсутній безпосередній емоційний відгук публіки, що захоплює колектив до натхненого співу. Саме під час концертного виконання, що обумовлене безпосереднім зв'язком зі слухачем, «тут і зараз» створюється неповторний завершений художній образ. Під час запису дублів окремих епізодів диригент і співаки мають багаторазово відтворювати не лише нотно-вербальний текст, а й виконувати заданий фрагмент твору, не порушуючи загальну художню концепцію. Специфіка виконання колективу перед записуючими чи передавальними технічними засобами

також полягає у вмінні доносити музичну інформацію до слухача уявного та відчувати на інтуїтивному рівні емоційний відгук публіки. Робота у студії передбачає повну зосередженість учасників співу та відсутність дрібних похибок у звучанні, включаючи, навіть, сторонні шуми.

Отже, робота хорового колективу при передачі музичної інформації каналом комунікації, опосередкованими технічними засобами, вимагає від диригента та співаків хору виконання специфічних завдань, непритаманних усталеним принципам хорової виконавської діяльності. Відсутність безпосереднього зв'язку з публікою обумовлює появу нового кола навичок та вмінь виконавців. Через переривання прямого спілкування зі слухачем у просторі чи часі помітні зміни відбуваються й у сприйнятті музичної інформації реципієнтом. Їх емоційний відгук, інтелектуальна оцінка, висновки проявляються через певний час і в оновлених формах, зокрема у відгуках та вподобаннях у соціальних мережах.

Мішаний канал комунікації передбачає здійснення виконавського акту за участю обох вищезазначених каналів: прямого та опосередкованого технічними засобами. Формами реалізації мішаного каналу комунікації є різноманітні комбінації актів концертної діяльності хорового колективу та використання мультимедійної техніки. Прикладами можуть служити прямі аудіо/відео ефіри концертів, виведення зображення під час концертів на великі екрани поза межами концертного залу, аудіо трансляції концертів на вулицю, трансляція в інтернеті, додавання комп'ютерної графіки, спецефектів та ін. Затребуваними формами діяльності для збільшення популярності колективів стають *промо-ролики* колективів та *кліпи*. Хорові колективи створюють власні сайти, ведуть сторінки у соціальних мережах, рекламують концерти і творчі заходи. Отже, керівники сучасних хорових колективів мають не лише працювати над традиційними художніми та технічними завданнями, а й вміти подати виконуваний хоровий матеріал, використовуючи сучасні мультимедійні канали комунікації.

Висновки. Вимоги сучасного інформаційного суспільства змінюють практичні та наукові підходи до хорового виконавства. Наявні мультимедійні канали комунікації вимагають постійного активного творчого пошуку керівниками колективів нових форм подачі хорового матеріалу. За наявності прямого каналу комунікації крім стандартних концертів (місцевих та гастрольних), слід використовувати форми флешмобів, відкритих репетицій та майстер-класів. Використовуючи мішані канали та канали, опосередковані технічними засобами, слід поєднувати у хоровій діяльності якомога більше різноманітних засобів впливу на реципієнтів, збільшуючи, в свою чергу, як кількісні показники аудиторії, так і якість передачі музичної інформації. Актуальним є створення власних сайтів, сторінок в соціальних мережах, промо-роликів та іншої рекламної продукції. Головними відмінностями використання прямого каналу і каналу, опосередкованого технічними засобами, є кількісні показники аудиторії (найчастіше при використанні прямого каналу комунікації вони значно менші), наявність або відсутність прямого контакту між виконавцями і слухачами; діяльність з використанням каналів комунікації, опосередкованими технічними засобами, потребує спеціальних навичок роботи. Активна позиція керівників хорів має підтримуватись активними однодумцями з представників хорового колективу. Проведене дослідження комунікаційних процесів в академічному хоровому мистецтві дає можливість знайти нові шляхи реалізації та популяризації цього виду мистецтва шляхом його наближення до нових суспільних і культурних викликів.

Примітки

¹ Тут і далі під «хоровим виконавством» будемо розуміти професійне хорове виконавство академічного спрямування.

Література

1. Берегова О. Сучасні комунікаційні технології в культурі України: Навчальний посібник. Київ : Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, 2006. 178 с.
2. Ковалик П. А. Хорове виконавство як феномен творчої взаємодії (з досвіду Київської хорової школи) : Дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2002. 159 с.
3. Коробка Т. С. Комунікаційні аспекти хорового виконавства (на прикладі діяльності Академічного хору імені П. Майбороди Національної радіокомпанії України) : Дис. ... канд. музикознавства : 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2015. 297 с.
4. Живов В. Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика. Практика: Учеб. пособие для студ. высших учебн. заведений. Москва: ВЛАДОС, 2003. 272 с.
5. Ткач Ю. С. Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера: теоретичний та практичний аспекти (на прикладі Національної заслуженої академічної капели України «Думка») : Дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2012. 227 с.
6. Якупов А. Н. Теоретические проблемы музыкальной коммуникации. Москва : Моск. консерватория, Магнитог. муз.-пед. ин-т, 1995. 291 с.

References

1. Beregova, O. (2012). Modern communication technologies in the culture of Ukraine. Ky'viv : Nacional'na muzy'chna akademiya Ukrayiny' imeni P. I. Chajkovs`kogo [in Ukraine].

2. Kovalik, P.A. (2002). Choral performance as a phenomenon of creative interaction (from the experience of the Kiev choral school). Thesis cand. Kyiv [in Ukraine].
3. Korobka, T. S. (2015). Communication aspects of choral performance (on the example of the Academic Choir named after P. Maiboroda of the National Radio Company of Ukraine). Thesis cand. Kyiv [in Ukraine].
4. Zhivov, V.L. (2003). Choral performance: Theory. The technique. Practice. Moskva: VLADOS [in Russian].
5. Tkach, Yu. S. (2012). Individual performance style of conductor-choirmaster: theoretical and practical aspects (on the example of the National Honored Academic Chapel of Ukraine "Opinion"). Thesis cand. Kyiv [in Ukraine].
6. Yakupov, A.N. (1995). Theoretical problems of musical communication. Moskva : Mosk. konservatory ya, Magny`tog. muz.-ped. y`n-t [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 31.10.2018 р.

УДК 78.071(477)"19/20"

Кравченко Анастасія Ігорівна
кандидат мистецтвознавства,
докторант кафедри культурології
та інформаційних комунікацій
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
ORCID: 0000-0001-6706-7937
anastasiia.art@gmail.com

ПАРАТЕКСТУАЛЬНЕ ПРОГРАМУВАННЯ АНСАМБЛЕВИХ П'ЄС УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ: ЗМІСТОВИЙ ТА МОВНО-ВИРАЖАЛЬНИЙ АСПЕКТИ СИНЕСТЕТИЧНИХ АСОЦІАЦІЙ

Метою статті є дослідження української камерно-інструментальної творчості кінця ХХ – початку ХХІ століть з точки зору аналізу способів паратекстуального програмування ансамблевих п'єс за різними типами тематико-змістової репрезентативності та пов'язаних із цим процесів наслідування музикою окремих художньо-виражальних функцій «транспонованих» з неспоріднених видів мистецтв. **Методологія.** Застосовано сукупність методологічних підходів текстологічного, семантичного, синестетичного, культурологічного аналізу. **Наукова новизна.** Дослідження способів паратекстуального програмування композицій камерно-інструментального мистецтва України кінця ХХ – початку ХХІ століть дозволило, з одного боку, увиразнити конкретні тематичні напрямки репрезентації в музиці художніх образів (сюжетів, тем, мотивів) з творів неспоріднених видів мистецтв. А з іншого, – констатувати наявність міжмистецької взаємодії не тільки на змістовому, але й на мовно-виражальному рівнях, що реалізується за допомоги впровадження специфічних прийомів семіотичного «перекладу» мовою музики семантичних і структурних «кліше» риторичної, зображальної, пластичної, театральньо-ігрової експресії. **Висновки.** Систематизація проявів паратекстуального програмування творів камерно-інструментального мистецтва України кінця ХХ – початку ХХІ століть дозволяє виокремити декілька груп їх тематико-змістової репрезентативності за принципом взаємодії в музично-літературних, -образотворчих, -театральньо-ігрових, -кінематографічних кореляціях. Інтерсеміотичний смисловий зв'язок музичного тексту зі своєю паратекстуальною частиною (відображений у програмних назвах, автокоментарях, ремарках, епіграфах, присвятах) нерідко підкреслюється у семіотико-виражальний спосіб. Висвітлення особливостей цього процесу виявляє, що на мовно-музичному рівні зіставлення та ототожнення стилістичних прийомів (які первинно носять іншovidове походження та спосіб художньо-матеріального втілення) здійснюється шляхом техніко-композиційного оперування багатьма звукообразальними ресурсами музики. Потенціал розкриття останніх (за допомоги інтонаційних, мікротонових, тембро-фонічних, фактурних, поліфонічних засобів, у т.ч. «озвученого мовчання») спрямований на здобуття синестезійного перцептивного ефекту, що створює ілюзію семіотичної відповідності та умовного «перенесення» в аудіальний простір ансамблевих композицій позамузичних художньо-виражальних прийомів і функцій.

Ключові слова: камерно-інструментальний ансамбль України; паратекстуальність; паратекстуальне програмування; екфразис; синестезія мистецтв; семіотичний переклад.

Кравченко Анастасія Ігорівна, кандидат искусствоведения, докторант кафедры культурологии и информационных коммуникаций Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Паратекстуальное программирование ансамблевых пьес украинских композиторов: содержательный и семиотико-выразительный аспекты синестетических ассоциаций

Цель работы. Целью статьи является исследование украинского камерно-инструментального творчества конца ХХ – начала ХХІ веков с точки зрения анализа способов паратекстуального программирования ансамблевых пьес по различным типам тематико-содержательной репрезентативности и связанных с этим процессов наследования музыкой некоторых художественно-выразительных функций «транспонированных» из неродственных видов искусств. **Методология.** Применена совокупность методологических подходов текстологического, семантического, синестетического, культурологического анализа. **Научная новизна.** Исследование способов паратекстуального программирования композиций камерно-инструментального искусства Украины конца ХХ – начала ХХІ веков позволило, с одной стороны, подчеркнуть конкретные тематические направления репрезентации в музыке художественных образов (сюжетов, тем, мотивов) из произведений неродственных видов искусств. А с другой, – констатировать наличие межвидового взаимодействия не только на содержательном, но и